

Vzdělávání bez educare je nedostatečné

→ *Promluva Satja Sáí Báby z 10. října 2005* ←

*Dobré vzdělávání je to, které učí metody,
jak dosáhnout světového míru,
tedy to, co ničí úzkoprsost
a podporuje jednotu, rovnost a smírné soužití
mezi lidskými bytostmi.*

(báseň v telugu)

Dobré vzdělávání není pouhá četba mnoha knih, sběr knižních vědomostí a jejich vyučování. Nemá smysl dosahovat pouze knižního poznání. Nabýváním knižního vzdělání se můžete možná sami stát knihou. Pravé vzdělávání je to, co podporuje jednotu, rovnost a smírné soužití mezi bližními lidskými bytostmi. Pouhá četba knih a časopisů a nabývání knižních znalostí je takzvané světské vzdělávání. Mnozí lidé na světě dnes usilují jen o tento typ vzdělávání. To však nelze označit za skutečné vzdělání.

Pravé vzdělání plyne ze srdce a označuje se jako „*educare*“. Mezi „vzděláváním“ a „*educare*“ je mnoho rozdílů. *Educare* je základnou a podkladem pro všechny typy vzdělávání. *Educare* je oporou (*ádhára*) a vzdělávání je podporované (*ádhéja*). Všechny texty, které čteme nás učí jen o vzdělávání. To je však dnes nedostatečné. Spolu se vzděláním musíme usilovat o *educare*.

Mudrc Válmíki napsal v *trétájuzé* nádherný epos Rámájanu. Ta vyšla ze slavného mudrce jako spontánní vyjádření božských pocitů. Stejně byla významným védským *ršijem* Vjasou složena Bhágavata. Tito slavní *ršiové* vyjádřili své božské city z hlubin srdce formou úžasných eposů. Proto se staly nesmrtelnými díly a učí věčné pravdy. Tyto významné eposy učí o božském životě a poslání velkých *avatárů*. Složili je slavní *ršiové*, kteří měli vizi Boha.

Když Sítá žila s Rámou během čtrnáctiletého vyhnanství v pralese, Ráma ji učil mnoha věcem. Nikomu to neodhalila, ale toto učení pečlivě následovala.

Po skončení vyhnanství se Sítá, Ráma a Lakšmana vrátili do Ajódhji. Rámu korunovali králem Ajódhji. Dny plynuly. Jednoho dne zavolal Ráma Lakšmanu a nařídil mu, aby vzal Sítu na vůz a zanechal ji na opuštěném místě, kde není na březích Gangy žádné lidské osídlení a vrátil se. Lakšmana uposlechl Rámův příkaz, zanechal Sítu v pralese a vrátil se do města.

Od Gangy, kde provedl rituální koupel, procházel lesem mudrc Válmíki na cestě zpět do své poustevny. Jeho sluchu dosáhl Sítin žalostný nárek. Když vyslechl její žalostný příběh, slitoval se nad ní a vzal ji do své poustevny. Sítá trávila v poustevně celé dny neustálým rozjímáním nad Rámou a jeho slávou. Když ji Lakšmana v pralese opustil, byla již těhotná. V devátém měsíci porodila dvojčata – Lavu a Kušu. Dvojčata vyrůstala pod mudrcovou milující péčí a opatrovnictvím ve velké bojovnické a důstojné Rámovy syny.

Jednoho dne se Sítá ponořila do hlubokého rozjímání o Rámovi. Přemýšlela nad šťastnými dny, které strávila v Jeho společnosti a změnou událostí se cítila sklíčená. Zatím se do poustevny vrátil Kuša s Lavou. Spatřili matku v slzách. Necháпали příčinu jejího žalu. Ptali se, proč pláče. Pokoušeli se ji utěšit: „Matko, proč roníš slzy, když máš tak udatné syny, mocnější než sám Pán Ráma? Nepodceňuj naši sílu a odvalu.“

Mudrc Válmíki, který tento rozhovor sledoval, Sítě poradil: „Matko, ovládni své city, prosím. Tyto děti nejsou obyčejné děti. Nejsou jen vzdělané, po hlubokém rozjímání dokážou přijmout odpovídající rozhodnutí. Mají úžasnou schopnost rozlišování a analýzy.“

Ráma si za své vlády přál vykonat *ašvamédha jágu* (obětování koně), o níž se zmiňují védy, aby zničil všechny nepřátele a zajistil království mír a rozkvět. Pro tento účel byl vybrán předepsaný bílý kůň a na jeho čelo byla vložena zlatá destička se zprávou všem vládcům, že silní si mohou zemi podržet, pokud si troufají, jinak že mají přijmout Rámovu nadvládu a budou platit Rámovi daně a vazalské poplatky. Koně, následovaného mocnou armádou pod Šatrughnovým vedením, vypustili do kraje. Za pochodu pokořili mnohé krále a přivedli je pod Rámovu vládu.

Zatímco kůň putoval, následovaný armádou, dostal se jednoho dne do blízkosti poustevny mudrce Válmíkiho. Dvojčata Lava s Kušou uviděli posvátného koně a armádu, která jej následovala. Koně chytili, přečetli si nápis na jeho čele a rozhodli se Šatrughnovi a jeho armádě postavit. Koně odvedli do poustevny. Pak se vrátili, aby s jeho strážci bojovali. V následující bitvě si oba bratři podmanili všechny soupeře jednoho po druhém.

Nejdříve se jim postavil Bharata se Šatrughnou. Naposledy se pokusili odradit oba bratry od bitvy: „Jste ještě děti, nečelili jste dosud potížím života, neboť jste byli pod láskyplným dohledem své matky a mudrce Válmíkiho. Vzdejte se myšlenky na boj s naší armádou a vraťte se do svého *ášramu*. Pokud stále trváte na boji, jsme připraveni.“ Děti však k návratu do *ášramu* nepřesvědčili. Neměly z boje vůbec strach. Odpověděly: „My jsme také připraveni k bitvě.“

S těmito slovy začaly se vši vážností boj s Bharatou a Šatrughnou. Ti nedokázali čelit dešti šípů, které Lava s Kušou vypouštěli a vzdali se. Zpráva dorazila k Rámovi do Ajódhji. Nato vyslal Lakšmanu, aby pokračoval v boji, ale i toho potkal osud Bharaty se Šatrughnou. Pak dorazila k Rámovi zpráva, že mladí chlapci porazili Lakšmanu, Bharatu, Šatrughnu a jejich armádu a že chtějí dokonce vyzvat i Jeho.

Ráma nyní neměl jinou možnost, než na bitevní pole přijet se svou armádou, v níž byl Hanumán a další válečníci. Následovala dlouhá polemika mezi Rámou a dvěma bratry. Nakonec se Lava a Kuša rozhodli, že budou s Rámou bojovat, ačkoli Ráma se je pokoušel přesvědčit, aby koně pustili a odešli, neboť On s nimi bojovat nechce, protože jsou příliš mladí. Zatímco probíhaly dohady mezi Rámou a bratry, k Sítě dosáhla prostřednictvím Hanumána zpráva, že mezi Rámou a jejími dvěma syny se chystá ničivý boj.

Když to Sítá uslyšela, zavřela na chvíli oči a představila si v duchu běh událostí. Zabědovala: „Proč na mé syny dopadla taková pohroma? Dozvěděla jsem se, že jdou do boje s Rámou. Jak je Ráma mocný a neporazitelný! Jak velká je však na druhou stranu moc mých synů. Jako děti si nedokážou uvědomit důsledky této neblahé bitvy, když chtějí bojovat se svým vlastním otcem. Jaká hanba!“ Tak naříkala bezmocně nad během událostí. Pomyslela si: „Ráma je vznešený král a ideální otec. Nebude bojovat s vlastními dětmi. Láskyplně je obejmě a poučí je o ctnostech.“

Se svým trápením se Sítá svěřila Hanumánovi: „Milý synu, tyto děti jsou mé vlastní děti. Jsou to synové Rámačandry. Oni o tom ale neví. Ví jen, že Ráma poslal Sítu do pralesa a způsobil jí tím velký zármutek. Proto se rozhodli bojovat s Rámovými bratry a jejich armádou a bude-li nezbytné, i se samým Rámou. Jsem přesvědčena, že není správné, aby s Rámou bojovali. Je to jen Ráмова věc, zda mne chrání, či trestá. Může mě uvrhnout v utrpení jako důsledek mého osudu. To vše je pro mé dobro. Oni s tím nemají nic společného. Ničeho nelituji a nikoho ze svého trápení neviním. Čím častěji se zlato vloží do ohně a čistí se, tím více září. Jeho třpyt vzroste pokaždé, kdy projde tímto procesem.“

Hanumán nebyl obyčejnou bytostí. Byla to veliká duše. Je známý pro svůj niterný mír, ctnosti a velkou fyzickou sílu. Když uslyšel svatá Sítina slova, pocítil velkou radost. Pomyslel si: „Matka Sítá je žena velkých ctností. Nikdo ji nemůže předčit.“

Sítá si pospíšila na bitevní pole a požádala Lavu a Kušu, aby z bitvy odešli: „Milí synové! Není správné, abyste bojovali proti svému otci. To je velký hřích. Otec má být ctěn, uctíván a přesvědčován, aby s vámi souhlasil. Ale nikdo se nesmí pokoušet ho porazit v boji. Je bláznivé se zabývat takovými nápady. Ať jsou okolnosti, v nichž se nacházíte jakékoli, otec je otec a jako takového ho ctěte. Nesmíte se protivit jeho příkazu. Milé děti! Klamete se myšlenkou, že jste mocnými válečníky a znalci lučišnictví. Myslíte si, že se svými bojovými schopnostmi můžete zvítězit nad kterýmkoli velkým válečníkem. To však je jen vaše domýšlivost, zrozená z nevědomosti. Vyhýbejte se takové nevědomosti. Ráma je sám Pán Nárájana. On je božství v lidské podobě. Nemůžete se pustit do boje proti mocnému Rámovi. Jestliže navzdory mé radě chcete stále bojovat proti svému vlastnímu otci, nebudu již na této zemi žít. Bude to velká hanba vás nazvat svými syny. Prosím, nedopusťte se tak ohavného činu.“ Tak Sítá své syny varovala.

Tehdy si Ráma uvědomil, že Lava a Kuša jsou jeho vlastní synové. Stejně si dvojčata uvědomila, že boj je namířen proti jejich vlastnímu otci. Okamžitě padli Rámovi k nohám a prosili o odpuštění. Válímíki pak složil slavný epos Rámájana přesně tak, jak se události odehrály, aniž by si něco domýšlel, nebo změnil. Velcí mudrcové a proroci těch dob nehovořili nic jiného než pravdu.

Šrí Ráma vždy dodržoval dvojici principů – pravdy (*satja*) a správného jednání (*dharma*). Celý jeho život byl ságou těchto významných lidských hodnot. Nejen že sám tyto hodnoty dodržoval, ale také je každého nabádal dodržovat – *satjam vada* (mluv pravdu) a *dharmam čara* (jednej správně). Jeho úsilí nebylo jen pouhou ústní službou *dharmě*, ale její upřímnou praxí. Od těch dob se součástí indické kultury a etiky stala praxe každodenní *parájany* (uctivé četby) Rámájany. Mohli jste si všimnout, že i v našem *ášramu* se zpívá a recituje o slávě Rámájany, Bhágavaty a Saptášatí během *Véda puruša saptáha džňána jadžni*, která se koná každý rok.

Musíte rozvíjet víru v Boha. Jestliže dáte prostor pochybnostem, bude uhašen dokonce i plamének víry, který máte. Proto je víra v Boha základním předpokladem pro každou lidskou bytost. Jaký je význam slova *mánava* (lidská bytost)? Označuje toho, kdo má víru v Boha. V současné době člověk bohužel tuto víru postupně ztrácí. Bůh naplňuje svoje poslání *avatára* prostřednictvím lidských bytostí.

Bůh očekává, že člověk bude následovat základní přikázání: *satjam vada* (mluv pravdu) a *dharmam čara* (jednej správně). Dnešní člověk však jde proti božímu přání a tyto principy překrucuje na *satjam vadha* (zabij pravdu) a *dharmama čera* (uvězni správné jednání). Země bude vzkvétat jen tehdy, když se tento trend obrátí a lidé budou tyto principy dodržovat v jejich správném hledisku. Pravda je věčná. „Pravda je Bůh, mluvte pravdu.“ Jedině pravda vás bude ochraňovat. Tento bod vám více objasním zítra.

Vtělení lásky!

Bůh je jediný, kdo vás vždy ochrání, On netrestá. Lidé si nedokážou tuto pravdu uvědomit. Někteří lidé si to neuvědomují, přisuzují Bohu nepěkné emoce a viní ho, že nechává nevinné trpět. Dnes se publikuje mnoho knih o „Bohu“, „božství“ a podobně. Žádná z těchto knih však neoslavuje lidské hodnoty, jak byly naplňovány v Rámájáně. Velký epos Rámájana byl přeložen do mnoha jazyků světa, včetně ruštiny. Ve světě je hodně čtenou klasikou. Mimo Indii je mnoho lidí, kteří nejen že čtou Rámájana ve svém jazyce, ale také ji ctí a uctívají.

Nedávno navštívila Prašánti Nilajam první dáma Kazachstánu, bývalé republiky zaniklého Sovětského svazu a vyslechla moji promluvu o Rámájáně s velkou uctivostí a radostí. Rámájana je v bývalých komunistických zemích vysoce ceněna. Lidé tam mají velkou víru a oddanost v Rámájana a způsob života v ní popsany. Indové jsou bohužel v tomto ohledu ještě pozadu. Rámájana je významným duchovním textem, který by měl číst s nejvyšší úctou a oddaností každý.

Bůh miluje každou lidskou bytost. On nechová nikoho v nenávisti. Pojmy, jako je hněv, nenávist, násilí a podobně ve skutečnosti v království božím vůbec neexistují. Takový „milující Bůh“ je stále v mnoha směrech kritizován. Poslání *avatárů* má přinést proměnu srdce lidských bytostí. Tuto skutečnost si musíte uvědomit. Globální proměna lidských srdcí již začala. Během krátké doby zjistíte, že se celá lidská společnost spojí a bude žít v míru a jednotě podle ideálů védské modlitby:

*Nechť žijeme společně, nechť rosteme společně,
nechť naše porozumění roste společně,
nechť žijeme v harmonii jeden s druhým.*

Ujišťuji vás, že zlatý věk je velice blízko. Osobní rivalita, rozdílnosti a nenávist proti bližním se stane v Bháratu i v celém světě minulostí.

Vtělení lásky!

Nikdo nemůže popsat boží lásku jako to či ono. Jestliže nenávidíte milujícího Boha, znamená to, že nenávidíte sami sebe. Proto všichni Boha milujte. Oslavy Navarátri a *Véda puruša saptáha džňána jadžňa* se blíží ke konci. Poslední den *jadžni* bude proveden obřad *púrňahutí*. *Púrňahutí* je symbolický obřad, během něhož vy všichni obětujete své špatné vlastnosti obětnímu ohni a vyjdete ven čistí a posvěcení. Opět vám připomínám, abyste neustále zpívali Rámovo jméno, ať jste kdekoli a za všech okolností. Nikdy na mocné Rámovo jméno nezapomeňte. Zpívejte je až do svého posledního dechu.

(Bhagaván ukončil svoji promluvu bhadžany „Ráma, Ráma, Ráma, Sítá“ a „Šrímad Ravikula“)

U příležitosti svátku Dasará, v Prašánti Nilajam dne 10. října 2005